

नेपाल राजपत्र

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ५४) काठमाडौं, कार्तिक २ गते २०६१ साल (संख्या २७)

भाग ३

श्री ५ को सरकार

शिक्षा तथा खेलकूद मन्त्रालयको सूचना

श्री ५ को सरकारले शिक्षा नियमावली, २०१९ को नियम १९४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी सो नियमावलीको अनुसूचीहरुमा देहाय बमोजिमको हेरफेर तथा संशोधन गरेको छ।

१. अनुसूची -२ को सटा देहायको अनुसूची -२ राखिएको छ :

"अनुसूची - २

(नियम ३ को उपनियम (२) र नियम ६७ को उपनियम (१) संग सम्बन्धित)

शिशु विकास केन्द्र/पूर्व प्राथमिक विद्यालय/कक्षा सञ्चालनका लागि दिइने निवेदन

श्री ..... गाउँ विकास समिति/नगरपालिका कार्यालय

विषय :- शिशु विकास केन्द्र/पूर्व प्राथमिक विद्यालय/कक्षा सञ्चालन गर्न
अनुमति पाऊँ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

शैक्षिक सत्र ..... दिने शिशु विकास केन्द्र/ पूर्व प्राथमिक विद्यालय/ कक्षा सञ्चालन गर्न अनुमति प्राप्त अभिभावक तथा समुदाय/ वा विद्यालय व्यवस्थापन समितिको मिति ..... को निर्णयानुसार तपसिलका विवरण र कागजात संलग्न गरी यो निवेदन पेश गरेको छु/ छौं

(क) प्रस्तावित शिशु विकास केन्द्र/ पूर्व प्राथमिक विद्यालय/ कक्षाको,

१. नाम :-

२. ठेगाना : गा.वि.स./ न.पा.....

वडा नं..... गाउँ/ टोल..... फोन नं.....

३. सेवा पुऱ्याइने बालबालिको संख्या :-

(ख) सञ्चालनका लागि जिम्मेवारी लिने वा आवद्धता दिने विद्यालयको,

१. नाम :-

२. ठेगाना :-

३. फोन नं.:-

(ग) प्रस्तावित शिशु विकास केन्द्र/ पूर्व प्राथमिक विद्यालयको भौतिक पूर्वाधारहरु:

१. भवन:

(अ) कोठा

(आ) कच्ची/ पक्की

(इ) के ले बनेको (ई) भाडा/ आफ्नै/ सार्वजनिक

२. फर्निचरको विवरण:

(अ)

(आ)

(इ)

(ई)

३. खेलकूद मैदानको क्षेत्रफल:

(अ) आफ्नै

(आ) भाडामा वा सार्वजनिक

(इ) अन्य

४. शौचालयको अवस्था:

(अ) संख्या

(आ) कच्ची/ पक्की

(ई) पानीको व्यवस्था भए नभएको

५. खानेपानीको अवस्था:

(अ) बोकेर ल्याउने

(२)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

- (आ) धाराबाट प्राप्त
(ई) प्रयाप्त/अपर्याप्त
६. पाठ्य सामग्री के के छन्:
(अ)
(आ)
(इ)
(ई)
७. आर्थिक विवरण:
(अ) अचल सम्पत्ति
(आ) चल सम्पत्ति
(इ) अन्य
८. आम्दानीको स्रोतको व्यवस्था कसरी मिलाइन्छ;
९. अन्य कुनै विवरण भए उल्लेख गर्ने।

माथि लेखिएको विवरण ठीक छन्/भुटा ठहरेमा कानून बमोजिम सँहुला/बुझाउँला।

निवेदकको सही :-

संस्थाको छाप

नाम :-

ठेगाना :-

मिति :-

संलग्न कागजात

१. भवन खेल मैदान सम्बन्धी प्रमाण कागजात र विवरण।
  २. संस्था दर्ताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि र नियमानुसारको तवीकरण र लेखा परीक्षण प्रतिवेदन।
  ३. आपसी सहयोग समूहबाट निवेदन गरिएको भए त्यस्तो समूहको बैठकको निर्णय।
  ४. कुनै विद्यालयसंग आवद्ध गरी सञ्चालन गर्न खोजिएको भए सो विद्यालयको सिफारिश।
- २ अनुसूची -३ को सदा देहायको अनुसूची -३ राखिएको छ :-

"अनुसूची -३

(नियम ४ सँग सम्बन्धित)

विद्यालय खोल्नको लागि चाहिने पूर्वाधारहरु:

- (क) कक्षा कोठाहरु सामान्यतया नौ फिट उचाईको र घाम तथा पानीबाट बचाउ हुने किसिमको हुनु पर्ने,
- (ख) कक्षागत क्षेत्रफल पूर्व प्राथमिक र प्राथमिक विद्यालयको हकमा प्रति विद्यार्थी ०.७५ वर्ग

(३)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

मीटर तथा निम्न माध्यमिक र माध्यमिक विद्यालयको हकमा १.०० वर्ग मिटर भन्दा कम हुन नहुने,

- (ग) अध्यापन गराइने कक्षा कोठामा हावाको प्रवाह, प्रकाशको व्यवस्थाको साथै स्वस्थ हुनु पर्ने,
- (घ) कक्षा कोठामा विद्यार्थी संख्याको आधारमा फर्निचरको व्यवस्था हुनु पर्ने,
- (ङ) यथेष्ट स्वस्थकर खानेपानीको प्रबन्ध गर्नु पर्ने,
- (च) पूर्व प्राथमिक विद्यालयमा वाहेक अन्य विद्यालयमा छात्र छात्राको लागि अलग अलग शौचालयको व्यवस्था हुनु पर्ने र प्रत्येक थप ५० जना विद्यार्थीका लागि एक कम्पार्टमेन्ट थप हुनु पर्ने,
- (छ) पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक, शिक्षक निर्देशिका सहितको १ विद्यार्थी बराबर कम्तिमा २ प्रतिका दरले पुस्तक उपलब्ध भएको पुस्तकालय हुनुपर्ने,
- (ज) शिक्षण क्रियाकलापको लागि आवश्यकीय शैक्षिक सामग्रीहरु जस्तै कालोपाटी, नक्सा, ग्लोब, गणितीय सामग्री आदि हुनु पर्ने,
- (झ) सम्पूर्ण विद्यार्थीहरु एकैसाथ उभिन सक्ने कम्पाउण्ड हुनु पर्ने,
- (ञ) पूर्व प्राथमिक विद्यालयमा घर बाहिरका क्रियाकलापहरु संचालन गर्न पुग्ने र अन्य विद्यालयका लागि भलिबल खेल मिल्नेसम्मको खेल मैदानको व्यवस्था र खेल सामग्रीको व्यवस्था हुनु पर्ने,
- (ट) पाठ्यक्रम अनुसारको विज्ञान सामग्रीको व्यवस्था हुनुपर्ने,
- (ठ) सामुदायिक विद्यालयमा प्रत्येक कक्षामा सामान्यतया देहाय बमोजिम र संस्थागत विद्यालयमा सामान्यतया प्रतिकक्षा औसत ३३ विद्यार्थी हुनु पर्नेछः-

उपत्यका तराई क्षेत्रमा-	५० जना
पहाडी क्षेत्रमा-	४५ जना
हिमाली क्षेत्रमा-	४० जना

- (ड) सामुदायिक विद्यालयमा कम्तीमा देहाय बमोजिमको शिक्षकको व्यवस्था हुनु पर्ने :-

माध्यमिक तहको लागि - ५ जना

निम्नमाध्यमिक तहको लागि - ४ जना

प्राथमिक तहको १-३ कक्षाको लागि - ३ जना

प्राथमिक तहको १-५ कक्षाको लागि- ५ जना

पूर्व प्राथमिक विद्यालयको लागि- २ जना

तर संस्थागत विद्यालयमा कक्षा शिक्षक अनुपात न्यूनतम १:१.४ हुनु पर्नेछ।

- (ढ) विद्यालयको स्थायी आय स्रोत हुनु पर्ने,
- (ण) विद्यालयमा प्राथमिक उपचार सामग्रीको व्यवस्था हुनु पर्ने,

(४)

आधिकारिकता मुद्रण विद्यालयबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

- (त) आवासीय विद्यालयको लागि आवास भवन हुनु पर्ने,
(थ) विद्यालयको हाता कम्पाउण्डले घेरिएको हुनु पर्ने,
(द) भाडाको भवनमा विद्यालय सञ्चालन गर्ने भए कम्तीमा पाँच वर्षको घर भाडा सम्बन्धी सम्झौता भएको हुनुपर्ने।"

३. अनुसूची -४ को अन्तमा देहायको काक्यांश थप गरिएको छ :

"दृष्टव्य : यसरी अनुमति प्रदान गर्ने अधिकारीले आफ्नो कार्यालयको नाम रहेको पत्रमा अनुसूची बमोजिमको अनुमति दिई सोसंग सरोकार राख्ने अन्य निकायहरुलाई समेत बोधार्थ दिनु पर्नेछ।"

४. अनुसूची -५ को सट्टा देहायको अनुसूची -५ राखिएको छ :-

"अनुसूची-५

(नियम ५ को उपनियम (४) र नियम ६७ को उपनियम (२) संग सम्बन्धित)

शिशुविकास केन्द्र/पूर्व प्राथमिक विद्यालय/कक्षा सञ्चालन गर्न दिइने अनुमति

श्री ..... गाउँ विकास समिति/नगरपालिका कार्यालय

.....।

श्री .....

.....।

तपाईंले/त्यस विद्यालय/संस्थाले शिशु विकास केन्द्र/पूर्व प्राथमिक विद्यालय/कक्षा खोल्ने सम्बन्धमा यस ..... नगरपालिका/गाउँ विकास समितिको कार्यालयमा दिनु भएको निवेदन उपर कारवाही हुँदा शिक्षा नियमावली, २०५९ र प्रारम्भिक बालविकास कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धी निर्देशिका, २०६१ अनुसारको पूर्वाधार पूरा गरेको र यस गाउँ विकास समिति/नगरपालिकाको नक्सांकनमा परेकोले मिति..... देखि शिशु विकास केन्द्र/पूर्व प्राथमिक विद्यालय/ कक्षा सञ्चालन गर्न यस समिति/कार्यालयको मिति.....को निर्णयअनुसार अनुमति प्रदान गरिएकोछ।

अनुमति प्रदान गर्ने अधिकारीको

कार्यालयको छाप

सही :-

नाम :-

पद :-

मिति :-

बोधार्थ

श्री जिल्ला शिक्षा कार्यालय

..... जिल्ला

(५)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

श्री ..... विद्यालय..... (आवद्धता दिएको भए मात्र)"

५. अनुसूची -७ मा रहेका "पालन गरेको देखिएकोले" भन्ने शब्दहरु पछि "कक्षा ....देखि कक्षा ....सम्म शिक्षा प्रदान गर्न" भन्ने शब्दहरु थप गरी र सोही अनुसूचीको अन्तमा देहायको वाक्यांश थप गरिएको छ:-

बोधार्थ :

श्री क्षेत्रीय शिक्षा निर्देशनालय,
.....।

श्री जिल्ला शिक्षा कार्यालय,
..... जिल्ला।"

६. अनुसूची -१० को सट्टा देहायको अनुसूची-१० राखिएको छ :-

"अनुसूची-१०

(नियम ८ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

विद्यालयको स्वीकृति सम्बन्धी निवेदन

श्रीमान् महानिर्देशक ज्यू ,

शिक्षा विभाग ,
.....।

मार्फत :- श्रीमान् जिल्ला शिक्षा अधिकारी ज्यू ,

जिल्ला शिक्षा कार्यालय,
.....।

विषय :- विद्यालयको स्वीकृति सम्बन्धमा।

महोदय ,

मिति .....देखि यो विद्यालय संस्थागत विद्यालयको रुपमा सञ्चालन हुदै आएकोमा सो विद्यालय कम्पनी/निज/ सार्वजनिक शैक्षिक गुठीको रुपमा सञ्चालन गर्न चाहेकोले स्वीकृतीको लागि निम्न विवरणहरु खुलाई यो निवेदन गरेको छ।

(क) विद्यालयको

१. नाम :

(६)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

२. ठेगाना : ..... गा.वि.स./न.पा..... वडा नं.
.....गाउँ/टोल ..... फोन ..... नम्बर..... फ्याक्स
नम्बर..... इमेल : ..... वेब साइट..... ।

३. अनुमति/स्वीकृति प्राप्त गरेको मिति :

पूर्व प्राथमिक अनुमति मिति :-

प्राथमिक तह अनुमति मिति :-

निम्न माध्यमिक तह अनुमति मिति :-

माध्यमिक तह अनुमति मिति :-

४. अनुमति/स्वीकृति पाउँदाको सस्थापक : हालको संस्थापक:

(अ) (अ)

(आ) (आ)

(इ) (इ)

(ई) (ई)

५. शिक्षक संख्या : ..... विद्यार्थी संख्या : .....

(ख) आर्थिक विवरण :

१. अचल सम्पति :

२. चल सम्पति :

३. वार्षिक आम्दानी :

४. आम्दानीको श्रोत:

(अ)

(आ)

(इ)

(ई)

माथि लेखिएको व्यहोरा ठीक साँचो छ । प्रचलित ऐन नियम विपरीत हुने गरी विद्यालयको सम्पत्ती व्यक्तिगत बनाएको वा बनाउने प्रयत्न समेत गर्ने छैन । भुट्टा ठहरे कानून वमोजिम सहला बुझाउला ।

संलग्न गर्न पर्ने कागजात :

१. विद्यालय सञ्चालन गर्न अनुमति वा स्वीकृति प्राप्त सबै कागजात,

२. कम्पनीको प्रवन्ध पत्र तथा नियमावली,

३. विद्यालयले उपयोग गरिरहेको सम्पत्तिको विवरण र स्वामित्व,

(अ)

(७)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

- (आ) .....
 (इ) .....
 ४. शैक्षिक गुठीको विधान,
 ५. कक्षागत विद्यार्थी तथा शुल्क विवरण,
 ६. शिक्षक कर्मचारी दिवरण/नियुक्ति पत्र र सेवा शर्त सम्बन्धी व्यवस्था।

संस्थापकको	विद्यालयको छाप	प्रिन्सिपलको :
सही:		सही:
नाम:		नाम:
ठेगाना:		ठेगाना:
मिति:		मिति:

(एक भन्दा बढी संस्थापक भएमा नाम थप गरी दस्तखत गर्ने)

श्री ..... विद्यालयले शिक्षा नियमावली, २०५९को नियम ४ बमोजिमको पूर्वाधार पूरा गरेको र सोही नियमावलीको नियम ६ बमोजिम शर्तहरू पालना गरेको व्यहोरा प्रमाणित गर्दछु। यो विद्यालय कम्पनीमा रहन चाहेकोले शिक्षा ऐनको दफा ३ को उपदफा (६) ले समेत बन्देज लाग्ने नदेखिएको हुदाँ उक्त विद्यालयलाई कम्पनी/निजी/सार्वजनिक शैक्षिक गुठीको रूपमा सञ्चालन गर्न स्वीकृतिका लागि सिफारिश गर्दछु।

विद्यालय निरीक्षकको:-	कार्यालयको छाप:-	जिल्ला शिक्षा अधिकारीको:-
सही :		सही :
नाम :		नाम :
मिति :		मिति :

७. अनुसूची -११ मा रहेको "कारवाही हुँदा त्यस विद्यालयलाई कम्पनी/शैक्षिक गुठीको रूपमा" भन्ने शब्दहरू पछि "कारवाही हुँदा कक्षा ..... देखि कक्षा ..... सम्म शिक्षा प्रदान गर्न त्यस विद्यालयलाई कम्पनी/सार्वजनिक वा निजी/शैक्षिक गुठीको रूपमा" भन्ने शब्दहरू थप गरी र सोही अनुसूचीको अन्तमा देहायको वाक्यांश थप गरिएकोछ:-

"दृष्टव्य : यसरी अनुमति प्रदान गर्ने अधिकारीले सो अनुसूचीसंग सरोकार राख्ने अन्य निकायहरूलाई पनि बोधार्थ दिनु पर्नेछ।"

८. अनुसूची -२१ को सट्टा देहायको अनुसूची -२१ राखिएको छ:-

(८)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएकोछ, मात्र लागु हुनेछ।